Uitleg van begunstigingsclausules in levensverzekeringsovereenkomsten

ACIS symposium
Actualiteiten in het verzekeringsrecht
19 maart 2021

Dieuwke van Strien

Uitleg begunstigingsclausules

- Hoge Raad 21 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW6728, *NJ* 2013, 97
- Hoge Raad 6 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1102, *NJ* 2018, 441
- Rechtbank Rotterdam 9 december 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:11684
- Geschillencommissie Kifid 7 maart 2019, GC 2019-172

Begunstiging (1)

- Verzekeringnemer heeft op grond van art. 7:966 lid 1 BW het recht een begunstigde voor de uitkering aan te wijzen
  - schriftelijke mededeling aan de verzekeraar - constitutief vereiste
  - regel van dwingend recht, art. 7:974 BW
  - de verzekeraar hoeft de begunstiging nog niet te hebben aangetekend op het polisblad (PG NBW Titel 17, p. 227)
- Tenzij van een andere bedoeling blijkt, vervalt de begunstiging bij overlijden van de begunstigde voor deze de aanwijzing heeft aanvaard of voordat de uitkering opeisbaar is geworden (art. 7:967 lid 1 BW).
- Regels voor begunstigingsredacties art. 7:967 lid 2 e.v. BW

  2. Is de begunstigde in hoedanigheid aangeduid, dan wordt de aanwijzing vermoed te zijn gedaan ten behoeve van hem die deze hoedanigheid bezit ten tijde dat de aanwijzing (…) onherroepelijk wordt. Indien de begunstigde zowel bij naam als in hoedanigheid is aangeduid, wordt de aanwijzing vermoed te zijn gedaan ten behoeve van de bij naam aangewezen begunstigde.

  8. Zolang geen derde als begunstigde is aangewezen, komt het recht op uitkering toe aan de verzekeringnemer. De verzekeringnemer wordt voorts geacht zichzelf als begunstigde te hebben aangewezen voor het geval dat geen aanwijzing van een derde als begunstigde gevolg heeft.

Begunstiging (2)

- Derdenbeding

  art. 6:253 BW
  1. Een overeenkomst schept voor een derde het recht een prestatie van een der partijen te vorderen of op andere wijze jegens een van hen een beroep op de overeenkomst te doen, indien de overeenkomst een beding van die strekking inhoudt en de derde dit beding aanvaardt.
- aanvaarding begunstiging is uitoefening wilsrecht
- Leer van het zelfstandig recht

Uitleg begunstiging (1)
HR 21 september 2012, *NJ* 2013, 97

Verzekeringnemer M is op 11 maart 2007 plotseling overleden. Op dat moment had hij twee kinderen A en B, uit een relatie met X.

M was daarvoor, tot 7 december 1999 getrouwd met Y. Uit dit huwelijk had hij twee kinderen, C en D.

Bij testament van 26 januari 2007 heeft hij C en D onterfd, A en B als enig erfgenamen benoemd en aan X heeft hij het vruchtgebruik van de vermogensbestanddelen in de nalatenschap gelegateerd.

Per 23 januari 2007 heeft M de begunstiging van een levensverzekering bij RVS laten wijzigen en A en B aangewezen.

Per 1 februari 2007 heeft M een kapitaalverzekering met overlijdensrisicodekking afgesloten bij Reaal. Op het aanvraagformulier heeft hij de standaardbegunstiging aangekruist:
1. verzekeringnemer(s)
2. diens echtgeno(o)te/geregistreerd partner
3. diens kinderen
4. diens erfgenamen

Op het polisblad staat als begunstigden bij leven verzekeringnemer genoemd. Als begunstigde bij overlijden staan genoemd:
1. echtgenote van verzekeringnemer,
2. kinderen van verzekeringnemer, en
3. wettige erfgenamen van verzekeringnemer.

Het polisblad is ontvangen op 12 maart 2007, de dag na het overlijden van M.

Uitleg begunstiging (2)
HR 21 september 2012, *NJ* 2013, 97

Reaal heeft EUR 255.676,22 uitgekeerd, welk bedrag wegens onenigheid tussen X en Y over de vraag welke kinderen begunstigde zijn, op een derdenrekening bij een notaris is geplaatst.

X heeft een verklaring voor recht gevorderd dat alleen haar kinderen als begunstigde gerechtigd zijn tot het door Reaal uit te keren bedrag. Dit zou overeenstemmen met de bedoeling van M.

- niet lang voor zijn dood uitgevoerde aanpassingen in testament en in de levensverzekering bij RVS
- overleg met medewerker notariskantoor en een assurantietussenpersoon dat ertoe leidde dat M zelf als begunstigde bij overlijden zou worden aangewezen omdat de uitkering dan in de nalatenschap zou vallen. C en D zouden dan geen rechten hebben ten aanzien van de uitkering. Dit blijkt uit een e-mailbericht en een brief van (een medewerker van) de assurantietussenpersoon.

De rechtbank wijst toe – de begunstigingsbepaling op het polisblad was een kennelijke misslag. M had blijkens correspondentie overde verzekering zelf begunstigde willen zijn en hij heeft zichzelf jegens de verzekeraar als zodanig aangewezen met het aanvraagformulier. Om die reden moet de uitkering in de nalatenschap vallen.

Het hof wijst af – de regeling van de begunstiging maakt deel uit van de tussen M en de verzekeraar gesloten overeenkomst en moet worden uitgelegd aan de hand van de Haviltex-norm. Het aanvraagformulier is de enige uiting van M jegens verzekeraar en deze heeft de verzekeraar daarom over moeten nemen. Had M de door X gestelde begunstigingsregeling gewild, dan had hij dat aan de verzekeraar kenbaar moeten maken, net zoals hij dat aan RVS heeft gedaan. Dat M als gevolg van een onjuist advies de standaardregeling voor begunstiging heeft aangekruist, maakt geen verschil.

Uitleg begunstiging (3)
HR 21 september 2012, *NJ* 2013, 97

"3.5.2 (…) wordt vooropgesteld dat art. 7:966 lid 1 en 7:974 BW dwingendrechtelijk voorschrijven dat bij een sommenverzekering de aanwijzing van een begunstigde plaatsvindt door een schriftelijke mededeling aan de verzekeraar. Blijkens de op deze bepalingen gegeven toelichting, gaat het om een constitutief vereiste (…). De strekking daarvan is kennelijk onder meer om eenvoudig te doen vaststaan wie recht heeft op uitkering. Dat betekent dat het antwoord op de vraag wie is aangewezen als begunstigde, **in beginsel gevonden moet worden in, en door uitleg van, de hierop betrekking hebbende schriftelijke mededeling van de verzekeringnemer aan de verzekeraar.**

3.5.3 De aanwijzing van een begunstigde bij een sommenverzekering betreft evenwel **een uitsluitende bevoegdheid van de verzekeringnemer en draagt in zoverre een eenzijdig karakter**, zij het dat de verzekeraar in het geval en binnen de grenzen van art. 7:966 lid 2 BW de bevoegdheid heeft een begunstiging af te wijzen. Met dit eenzijdige karakter van de aanwijzing van de begunstigde en met de aard van deze rechtshandeling strookt **dat bij de uitleg daarvan in de allereerste plaats wordt nagegaan wat de bedoeling is geweest van de verzekeringnemer bij de aanwijzing en dat bij de vaststelling van die bedoeling mede wordt gelet op eventuele verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer buiten de schriftelijke mededeling, uit welke verklaringen en gedragingen die bedoeling mede kan blijken, ook indien deze niet jegens de verzekeraar zijn afgelegd of hebben plaatsgevonden**.

Uitleg begunstiging (4)

HR 21 september 2012, *NJ* 2013, 97

Dat is in overeenstemming met diverse bepalingen van art. 7:967 BW, welke voor de daar genoemde gevallen waarin twijfel kan bestaan omtrent de bedoeling van de verzekeringnemer bij de aanwijzing van de begunstigde, bewijsvermoedens bevatten die weerlegd kunnen worden door bewijs van feiten en omstandigheden waaruit van een andere bedoeling van de verzekeringnemer blijkt. Daarbij gaat het mede om feiten en omstandigheden die niet uit de aanwijzingsmededeling behoeven te blijken en die niet bij de verzekeraar bekend behoefden te zijn.

3.5.4 Anders dan het hof heeft geoordeeld, is er dus geen grond om bij de uitleg van de begunstiging als vervat in de schriftelijke mededeling als bedoeld in art. 7:966 lid 1 BW uitsluitend te letten op hetgeen de verzekeringnemer en de verzekeraar over en weer hebben verklaard en over en weer uit elkaars verklaringen en gedragingen hebben mogen begrijpen. **Ook verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer buiten deze context kunnen voor die uitleg relevant zijn.** Hierbij verdient opmerking dat de verzekeraar in geval van twijfel omtrent hetgeen de verzekeringnemer bij de aanwijzing van de begunstigde heeft bedoeld, de nakoming van zijn verplichting tot uitkering kan opschorten op de voet van art. 6:37 BW (…). Voorts kan de verzekeraar, indien nodig, een beroep doen op art. 6:34 BW indien hij uitkering heeft gedaan aan iemand die hij op grond van de schriftelijke mededeling als bedoeld in art. 7:966 lid 1 BW, mede in het licht van eventuele andere verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer, als de door de verzekeringnemer aangewezen begunstigde mocht beschouwen.

Uitleg begunstiging (5)

HR 21 september 2012, *NJ* 2013, 97

3.5.5 gelet op het vorenstaande heeft het hof blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. **Naar de stellingen van X. (…) heeft M. de – door zijn assurantietussenpersoon aangekruiste – standaardbegunstiging aldus begrepen dat hij daarmee zichzelf ook als begunstigde aanwees voor het geval van zijn overlijden, zodat de uitkering in zijn nalatenschap zou vallen.** Het hof heeft weliswaar geoordeeld dat deze lezing van de standaardbegunstiging niet juist is en niet overeenstemt met het wettelijke stelsel (…), maar het heeft niet vastgesteld dat genoemde stelling van X. niet aannemelijk is of ongegrond. In het bijzonder het door het hof (…) genoemde tekstuele argument dat M. naast zichzelf – als eerste begunstigde – ook opvolgende begunstigden heeft aangewezen, kan weliswaar een belangrijke aanwijzing opleveren dat het de bedoeling van M. was dat de aanwijzing van hemzelf als eerste begunstigde verviel als hij zou overijlen(zulks overeenkomstig de wettelijke hoofdregel van art. 7:967 lid 1 BW, naar welke bepaling het hof voor zijn oordeel mede verwijst), maar dit sluit niet uit dat uit andere feiten en omstandigheden kan blijken van een andere bedoeling van M. Het hof heeft dan ook niet voorbij kunnen gaan aan de door X. gestelde en te bewijzen aangeboden feiten en omstandigheden met betrekking tot de bedoeling van M. en hetgeen is voorafgegaan aan de ondertekening door hem van het aanvraagformulier, en aan de inhoud van de correspondentie die de rechtbank mede aan haar oordeel ten grondslag heeft gelegd.”

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (1)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

Erflater is twee keer getrouwd geweest en had ten tijde van zijn overlijden op 5 december 2013 een relatie met verweerster in cassatie. Hij woonde vanaf 15 april 2006 met haar samen en zij voerden een gezamenlijke huishouding. Tijdens het eerste huwelijk heeft erflater twee kinderen gekregen, in 1981 en 1983.

Erflater heeft twee levensverzekeringen afgesloten, met ingang van 1 april 1996 en met ingang van 1 december 1999.

Bij de eerste verzekering zijn als begunstigden aangewezen: de verzekeringnemer, zijn echtgenote, zijn kinderen en zijn erfgenamen.

Bij de tweede verzekering zijn als begunstigden aangewezen: de weduwe, de kinderen en de erfgenamen.

Erflater heeft bij testament van 21 november 2006 verweerster als zijn enige erfgenaam aangewezen en zijn kinderen uitdrukkelijk onterfd. Voor als hij gelijktijdig met of na verweerster overlijdt, heeft hij de Stichting Koningin Wilhelmina Fonds als erfgenaam aangewezen. Ook heeft hij bepaald dat als zijn kinderen een beroep doen op zijn legitieme portie, deze vordering pas opeisbaar zal zijn bij het overlijden van verweerster.

Toen erflater medio november 2012 ernstig ziek bleek heeft hij zijn testament aangevuld. Daarbij heeft hij de benoeming van verweerster als enig erfgename in de erfstelling aangevuld met de opmerking dat dit om fiscale redenen wordt gedaan en ter voldoening aan zijn dringende verplichting om verweerster goed verzorgd achter te laten. Ook heeft hij toegevoegd dat indien een beroep wordt gedaan op de legitieme portie, hij de rechter verzoekt geen rente toe te kennen op de vordering in verband met zijn verzorgingsverplichting jegens verweerster.

Verweerster heeft als enig erfgenaam de nalatenschap zuiver aanvaard.

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (2)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

Verweerster heeft een procedure aanhangig gemaakt tegen de kinderen (eiseressen) en een verklaring voor recht gevorderd dat zij moet worden aangemerkt als begunstigde onder de levensverzekeringen en dat zij recht heeft op de uitkeringen.

De rechtbank heeft deze vordering afgewezen. De rechtbank oordeelde dat bij de uitleg van de begunstiging in de eerste plaats moet worden nagegaan wat de bedoeling is geweest van de verzekeringnemer bij de aanwijzing. Daarbij kunnen eventuele verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer buiten de schriftelijke mededeling aan de verzekeraar worden gebruikt, maar daarbij kan het alleen gaan om verklaringen en gedragingen ten tijde van de aanwijzing van de begunstigde. Het samenlevingscontract en de testamenten zijn daarvoor niet relevant. Het is niet gesteld of gebleken dat de verzekeringnemer bij het aangaan van de levensverzekeringen een andere bedoeling heeft gehad dan het aanwijzen van de huidige begunstigden (eiseressen).

Het hof heeft het vonnis vernietigd en de vordering toegewezen met toepassing van de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid.

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (3)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

Hof:

"3.10 (…) Er is sprake van een sommenverzekering en mitsdien van een **derdenbeding**. **De bevoegdheid een derdenbeding te aanvaarden is een wilsrecht**. Naar het oordeel van het hof is het, gelet op alle feiten en omstandigheden van de onderhavige zaak**, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar dat [eiseressen] zich op hun wilsrecht, de begunstiging van beide polissen beroepen**. Op grond van de stellingen van partijen staat vast dat:
- de erflater met het samenlevingscontract en de testamenten [verweerster] voor zoveel mogelijk verzorgd wilde achterlaten;
- dit effect enkel, althans voor zoveel mogelijk, zou kunnen worden bereikt indien ook de uitkering uit de polissen aan haar als erfgenaam ten goede zou komen;
- de erflater zijn testamenten zo heeft ingericht dat [eiseressen] zo min mogelijk uit zijn nalatenschap zouden verkrijgen en op [zijn] vroegst pas na overlijden van [verweerster];
- [verweerster] zich direct na het overlijden van de erflater tot de verzekeraars heeft gewend met het verzoek de bedragen van de polissen aan haar uit te keren;
- de verklaring van de notaris (zoals blijkt uit de memorie van antwoord) dat het de bedoeling was dat [verweerster] erflaters gehele vermogen zou ontvangen en dat hij haar verzorgd wilde achterlaten.

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (4)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

In het licht hiervan kan de niet wijziging van de begunstiging van [eiseressen] in een begunstiging van de erfgename/[verweerster] **niet anders worden begrepen dan als een omissie zijnerzijds**. Dat de erflater vele mogelijkheden heeft gehad de standaardbegunstiging te wijzigen en te bespreken maakt dit niet anders. **Indien de erflater in de veronderstelling verkeerde dat de uitkering aan [verweerster] zou toekomen, was er in zijn ogen geen reden om over te gaan tot wijziging of bespreking van de begunstiging**. Met de hiervoor genoemde feiten en omstandigheden stroken ook niet de stellingen van [eiseressen] dat de erflater ten tijde van zijn overlijden de bedoeling had om hen te bevoordelen en te vrijwaren voor de schulden van zijn nalatenschap en dat hij met de instandhouding van de begunstiging jegens hen gehandeld heeft vanwege een zorgverplichting jegens hen, ook niet wegens beperkingen hunnerzijds. Zeker niet nu niet vaststaat dat de erflater op de hoogte was van deze beperkingen. De stellingen dat er sinds 1995 geen contact tussen de erflater en [eiseressen] was en dat contact hunnerzijds werd afgehouden staan als zijnde niet betwist vast. Uit het voorgaande volgt naar het oordeel van het hof dat [eiseressen] in de gegeven en hiervoor genoemde omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen rechten kunnen ontlenen aan de begunstiging en dat [verweerster] **als erfgename als opvolgend begunstigde heeft te gelden.** (…)”

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (5)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

HR:

"3.3.2 Het hof heeft (…) terecht tot uitgangspunt genomen dat het bij de **uitleg** van de aanwijzing van de begunstiging bij een sommenverzekering aankomt op **de bedoeling van de verzekeringnemer ten tijde van de aanwijzing**. Bij de vaststelling van die bedoeling dient, zoals het hof (…) eveneens terecht tot uitgangspunt heeft genomen, mede te worden gelet op eventuele verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer buiten de schriftelijke mededeling op de voet van art. 7:966 lid 1 BW in verbinding met art. 7:974 BW, ook indien deze niet jegens de verzekeraar zijn afgelegd of hebben plaatsgevonden. (Vgl. HR 21 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW6728, *NJ* 2013/97). Ook latere verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer kunnen daarbij een rol spelen, voor zover zij kunnen bijdragen aan het vaststellen van de bedoeling van de verzekeringnemer **ten tijde van de aanwijzing**.

Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (6)

HR 6 juli 2018, *NJ* 2018, 441

3.3.3 Het hof heeft in rov. 3.5 en 3.6 geoordeeld dat de door [verweerster] gestelde (latere) verklaringen en gedragingen van erflater niet meebrengen dat het ten tijde van de aanwijzing zijn bedoeling was om [verweerster] als begunstigde aan te wijzen. Het oordeel van het hof in rov. 3.10 komt erop neer dat die latere verklaringen en gedragingen wel tot de conclusie voeren **dat erflater op een later moment (en tot aan zijn overlijden) de bedoeling had dat** [verweerster] als begunstigde van de levensverzekeringen zou gelden en dat hij in de veronderstelling verkeerde dat de uitkeringen daaruit aan [verweerster] zouden toekomen, **en dat het onder die omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat [eiseressen] zich op de aanwijzing als begunstigden beroepen.** Deze oordelen zijn niet met elkaar in tegenspraak, zodat de klacht faalt.”

Uitleg begunstiging (6)

Conclusie beide arresten:

- Bij uitleg van de begunstigingsbepaling moet gekeken worden naar de bedoeling van de verzekeringnemer. Daarbij kan rekening worden gehouden met verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer buiten de schriftelijke mededeling aan de verzekeraar, ook als deze niet jegens de verzekeraar zijn afgelegd of hebben plaatsgevonden. Latere verklaringen en gedragingen van de verzekeringnemer kunnen eveneens een rol spelen, voor zover zij kunnen bijdragen aan het vaststellen van zijn bedoeling ten tijde van de aanwijzing.
- Omstandigheden die zich later voordoen kunnen van invloed zijn op de begunstiging, maar dan via de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid. De begunstiging blijft onveranderd, maar de begunstigde kan zich er niet op beroepen.

Uitleg convenant (1)

Rb. Rotterdam 9 december 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:11684

Eiseres was getrouwd met de erflater. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren, een zoon en een dochter. Eiseres en de erflater zijn gescheiden, waarbij zij een echtscheidingsconvenant hebben afgesloten. Eiseres en erflater waren een hypothecaire geldlening aangegaan, waaraan een levensverzekering was gekoppeld. In het convenant is afgesproken dat deze zal worden toebedeeld aan erflater. De uitkering van de verzekering is verpand van de bank.

De verzekering is kruislings afgesloten en eiseres staat op de polis vermeld als verzekeringnemer en begunstigde. In het convenant is de verzekering aan erflater toebedeeld. Het convenant is op dit punt echter niet uitgevoerd.

Eiseres (de moeder) vordert een verklaring voor recht dat zij een vordering heeft op de nalatenschap van erflater

Uitleg convenant (2)

Rb. Rotterdam 9 december 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:11684

“4.1 Het belangrijkste geschilpunt dat partijen verdeeld houdt is de polis die gekoppeld is aan de hypothecaire geldlening ter zake van de woning die in het echtscheidingsconvenant aan erflater is toebedeeld. De uitkering onder deze polis is verpand aan de bank. Partijen houdt verdeeld aan wie de uitkering toekomt. In het echtscheidingsconvenant staat dat de polis aan de man wordt toebedeeld. De moeder stelt zich op het standpunt dat zij (niettemin) gerechtigd is tot de uitkering onder de polis. Het geschil betreft dus de uitleg van een overeenkomst. Toetsingskader daarbij is het volgende.

4.2 De vraag hoe in een schriftelijk contract de verhouding van partijen is geregeld en of dit contract een leemte laat die moet worden aangevuld, kan niet worden beantwoord op grond van alleen maar een zuiver taalkundige uitleg van de bepalingen van dat contract. Voor de beantwoording van die vraag komt het immers aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Daarbij kan mede van belang zijn tot welke maatschappelijke kringen partijen behoren en welke rechtskennis van zodanige partijen kan worden verwacht.
Indien een afspraak in redelijkheid niet voor meer dan één uitleg vatbaar is mag de rechter de zaak daar op afdoen (HR 9 september 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1436, *NJ* 1995, 285).

4.3 De rechtbank is van oordeel dat de moeder geen recht heeft op de uitkering onder de polis. De tekst van het echtscheidingsconvenant is op zich duidelijk. De polis wordt toegedeeld aan de man (erflater). Dit kan redelijkerwijs niet anders worden begrepen dan dat ook de uitkering onder de polis daar bij hoort. De moeder stelt geen verklaringen en/of gedragingen die een ander oordeel kunnen rechtvaardigen. De afspraak in het echtscheidingsconvenant houdt in dat de polis aan erflater wordt toebedeeld, zonder verrekening.

Uitleg convenant (3)

Rb. Rotterdam 9 december 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:11684

4.4. het zou de moeder overigens niet baten indien zij tegenover erflater wél gerechtigd zou zijn tot de uitkering onder de polis. De uitkering blijft dan nog steeds verpand aan de bank. Dit pandrecht gaat krachtens wet voor op de rechten van de moeder. De moeder vordert de uitkering onder de polis van de kinderen met als grondslag een eigendomsrecht, maar zij legt niet uit hoe zich dat verhoudt met de omstandigheid dat de bank rechthebbende is op de uitkering en dat de uitkering dient ter aflossing van de hypotheekschuld, waarna overigens zelfs nog een restschuld resteert.

4.5 de omstandigheid dat de moeder op de (kruislingse) polis staat vermeld als verzekeringnemer en begunstigde en dat de begunstiging niet door erflater is gewijzigd doet aan het hiervoor onder 4.4. overwogene niet af. (…)

4.7 Evenmin is relevant dat volgens de moeder het echtscheidingsconvenant nooit is uitgevoerd. Indien een overeenkomst niet is uitgevoerd, kan daarvan in beginsel nakoming worden gevorderd.”

Uitleg begunstiging (7)

GC Kifid 7 maart 2019

In 1990 heeft de man een levensverzekering afgesloten. In 1998 is zijn toenmalige partner (X) als tweede verzekerde en eerste begunstigde aan de verzekering toegevoegd. In 2014 is de samenlevingsovereenkomst tussen X en de man beëindigd. Ten tijde van zijn overlijden had de man een relatie met de consument.

Per e-mail van 13 maart 2015 heeft de tussenpersoon van de man en X aan de verzekeraar laten weten dat het de bedoeling was dat X “van de polis verwijderd wordt”. Verder wilde de man de overlijdensdekking op 110% stellen en de verzekering premievrij maken. De verzekeraar heeft de premievrijmaking verwerkt en op 2 juli 2015 een nieuw polisblad afgegeven. Daarop stond nog altijd X vermeld als begunstigde. De man is op 29 oktober 2015 onverwacht overleden. De consument heeft de verzekeraar verzocht uitkering te doen. De tussenpersoon heeft de verzekeraar kort daarna gemaild dat hij na ontvangst van het incorrecte polisblad op 3 juli telefonisch contact heeft opgenomen met de verzekeraar, en dat de medewerker van de verzekeraar die hij sprak aangaf dat deze zorg zou dragen voor de opmaak van een correcte polis, zonder X.

De verzekeraar heeft aanvankelijk aan de consument uitgekeerd, maar haar op een later moment bericht dat dit niet correct was en de uitkering teruggevorderd. De consument verwijt verzekeraar dat deze naar aanleiding van het verzoek van 13 maart 2015 niet voortvarend genoeg heeft gehandeld.

In een eerdere klachtprocedure (beëindigd in januari 2018) die X tegen de verzekeraar aanhangig had gemaakt, stond tussen partijen niet (meer) ter discussie dat X rechthebbende was op de uitkering.

Uitleg begunstiging (8)

GC Kifid 7 maart 2019

“4.2 Voor wat betreft de klacht van Consument jegens Verzekeraar stelt de Commissie vast dat zij in dit geval in twee hoedanigheden optreedt, te weten (i) voor zichzelf als beoogd begunstigde van de uitkering onder de verzekering en (ii) als enig erfgenaam en rechtsopvolger van de man.

4.3 Voor zover Consument optreedt als rechtsopvolger van de man, geldt dat zij daarbij de aan de man toekomende rechten uitoefent. Daarbij is van belang dat tussen Verzekeraar en de man een contractuele relatie bestond. Indien zou worden aangenomen dat Verzekeraar in dat kader in zijn verplichtingen jegens de man is tekortgeschoten, moet vervolgens worden vastgesteld of de man als gevolg daarvan ook schade lijdt. De Commissie is van oordeel dat dit niet het geval is. Het wel of niet aanpassen van de begunstiging zou voor de man immers geen gevolgen hebben gehad, nu sprake is van een uitkering bij zijn overlijden en die uitkering hoe dan ook niet aan hem ten goede zou zijn gekomen. De vermogenspositie van de man blijft dezelfde, ongeacht of de aanpassing van de begunstiging wel of niet wordt doorgevoerd. Van door de man geleden schade is dan ook geen sprake.

Uitleg begunstiging (9)

GC Kifid 7 maart 2019

4.4. Voor zover Consument voor zichzelf optreedt omdat zij als begunstigde van de uitkering had moeten worden aangemerkt, is in de eerste plaats van belang **dat tussen Consument en Verzekeraar géén contractuele relatie bestaat. Van een vordering uit wanprestatie kan om die reden geen sprake zijn.** Onder omstandigheden kan het niet nakomen van een contractuele verbintenis (het niet aanpassen van de begunstiging door Verzekeraar) jegens een derde (Consument als beoogd begunstigde) echter wel een onrechtmatige daad opleveren (zie Hoge Raad 24 september 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9069). Daarvoor is evenwel vereist dat Verzekeraar er van op de hoogte was dat bij zijn handelen ook de belangen van Consument als derde betrokken waren. Nog daargelaten de vraag of Verzekeraar in dit geval een zorgvuldigheidsnorm geschonden heeft, kan de Commissie op basis van het dossier niet vaststellen dat Verzekeraar op de hoogte was van de belangen van Consument bij de aanpassing van de begunstiging. In de correspondentie tussen de Tussenpersoon en Verzekeraar over de aanpassing van de verzekering wordt immers nergens gesproken over de persoon van Consument, laat staan dat het de bedoeling was dat zij als begunstigde zou worden aangemerkt. Van de zijde van Consument is ook anderszins niet aannemelijk gemaakt dat Verzekeraar wist welk belang zij had bij de verwijdering van de ex-partner van de polis. Onder die omstandigheden kan Verzekeraar niet worden verweten dat hij bij zijn handelen geen rekening heeft gehouden met de belangen van Consument.”

Uitleg begunstiging (10)

Wat nu als de verzekeringnemer voor de expiratiedatum vergeten is de begunstiging te wijzigen?

Vragen?